

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Előfizetési árak:

1 évre 12 kor., 1/2 évre 6 kor., 1/4 évre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felelős szerkesztő:

BILKEI FERENC.

Megjelenik: kedden, csütörtökön és szombaton este.

Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Szent-István-ter.

Egyes számok kaphatók: a dohányboltokban.

A Sipkaszoróban minden — csendes. —

Nem tudom, hogy érezheti magát mostanában a függetlenségi párt, illetőleg annak teljhatalmu néhai diktátora, Justh Gyula? Egy év előtt csupa buktatás és lehangolás volt a munkájuk. Justh kegyelmes ur megbuktaitta Kossuth miniszter urat, Kossuth miniszter ur nem akart meghalni, hanem megnyírta Justh ur babérait. A folytonos buktatásnak és lehangolásnak végesvégiül az lett a következménye, hogy most mindketten, illetőleg valamennyien üldögelnek Carthagónak, az egykor hatalmas, gyönyörűséges, Carthagónak romjain és hullatják könnyeiket az összetört ivetek alatt.

Azt mondják az újságok, hogy kánikulában nem lehet parlamentirozni, a magas politika helyett sokkal okosabban teszi a magyar, ha elme egy zabot aratni meg buzát csepelelni, a szócséplés nem fizeti ki most magát. Igazuk van. Bár egy év előtt lett volna igazuk, a mikor a fullasztó kánikulában fullasztgatták a nemzet függetlenségét, a szabad véleménynyilvánítás képviselőit.

Milyen csodálatos most az egyhangúság. Bennünket csak le kell törni és mindjárt meg van az egyetértés. Miféle hangos

szólásoknak kellene most hangozni a parlamentben, ha a tavalyi hangulat logikus és értelmes lett volna. De az ellenzék alig hogy megmozdul a maga érdekében: Hagyjuk! Legyünk csendesek, mi megtettük a kötelességünket akkor, a mikor egymás alól a gyékényt kihúztuk. Álmosan odakiáltják az elnökök, hogy ők tiltakoznak, lelkük külön véleményét táplál, a kormánypárt azonban csak egy pillanatra sem zavartatja magát, engedelmese egyhangúsággal rábólintanak az előadó urak javaslataira és készen van az, ami után százazrek ajaka esengett: vége az exlexnek, vége a zavart állapotnak, a nemzet hajója ismét a nyugodt vizekre tért. Hogy mit vesztettünk, hány árbor tört el, hány vitorla tépődött rongyokká, arról ne essék most szó.

A kormány előterjesztését elfogadta az egész t. Ház, csendben, békésen. Ha apatikusak nem volnánk a politikában, szinte hinni se tudnánk, hogy a magyar parlamentben s főleg a magyar ellenzékben ennyi higgadtság lakozzék. Pár esztendő története mintha ki lenne törölve a nemzet életéből. A nemzeti föllendüléseknek vörsgaká mintha elfűtött volna és most egy végnélküli zsibbadtság ülne a nemzet tagjaiba.

Be kell látnunk, hogy mindegyre megérett a nemzet. Harci riadót tujni nincs

kedvünk, kardot rántani, szabályát fenni haszontalanságnak tartjuk. Legyen minden úgy, a mint lennie kell, a hogyan a fatum, a nemzet szerencsétlen sorsa magával hozza.

Cukorgyár a megyében.

A kérdés már nem új, de olyan lassan, semmitmondóan halad előre, hogy ha egy új lépés történik a gyár indításában, azt is megnyugvással lehet fogadnunk. Végre is a megyének elsőrangú gazdasági érdeke ipari és földművelésügyi szempontból egyaránt, hogy végre valahára egy eleven, tizenképes gyár állítsák fel megyénkben. Cukorgyárral kísérleteznek már évek óta s csak most bírjuk némi biztosságot annak, hogy a tervek, a remények valóra válnak. Most a gazdasági egyesület fogta munka alá a gyár kérdését s ott is olyan emberek foglalkoznak vele, a kiknek kezében a gyár létesülése biztosítottnak látszik.

A gyár alapításának jelen stádiuma a következő:

Mint hivatalosan kapjuk a hírt, Blau Arnold, szabadbattyáni nagybérő által terbe vett fejérmegyei cukorgyár alapításának mozgalma fokozatosan halad előre. A gyár alapítása elé sok nehézség gördült, melyeknek leküzdésére az alapítók állandó tárgyalásokat folytatnak, miért is közlik a

Liptói levél.

— A Fejérmegyei Napló eredeti tárcája. —

Hogy hamarosan rátérhessek a dolgomra, kijelentem, hogy ez a levél csak annyiban „liptói” amennyiben a liptói turó és ostyepka hazájában íródik. Megírhatnám máshol is, az ország bármely zugában, sőt a bella Veneziában is, ha szerkesztő volnék s a ragyogó olasz nap alatt sütkérezném. Akkor talán a gondolataim is derültebbek, vidámabbak lennének. De a liptói ég sokszor boros, többször, mint kellene, sokszor fázunk is; nem csoda, ha e levél is kellemetlen témákat peng, bár — amint a végén kitűnik — a célja mégis az, hogy melegítsen.

Az ideai szünetben eltérőleg rendezettségű szokásomtól nem küldtettem utánam az Alkotmányt. Kíváncsi voltam, hogy és mint érzem magamat katolikus lap nélkül egy hónapon keresztül. Összeolvastok e helyett sok mindent, a Világtól kezdve, a Pesti és Budapesti Hírlapon, Az Újságon keresztül egész a Napig, illetőleg a Népszavaig. Az eredmény egyszerűen megdöbbentő. Valóságilag demoralizál az a rozszakarat,

az a fölüeny guny, az a határtalan gőg, mellyel ezek a lapok — mindegyik a maga tónusa szerint — katolikus ügyeket tárgyal. E mellett nem tudom, a tíz millió magyar katolikus éle, hale, tesz e valamit, mozog-e érdekei-ért, védelmei-ért igazait: vagy pedig alszik, alszik mélyen, tompa kábultságban, hogy ne is ébredjen fel soha. Nem halok róla.

Nap-nap után egész sereg katolikus vonatkozási témát szelölözgetnek cinikus hangon, pöffeszkedő önérettelt, a megvetés, a lesajnálás hangján és reám nézve nincs egy vigasztaló sor, egy öntudatos bátor szó, mely azt tudatná velém, hogy az ország lakosságának nagyobbik fele is él, mozog, védekezik és tenni akar.

**

Nagy élvezettel olvastam Bilkei barátom okos és türelmes írását, az ideai nyár tengeri kirgójáról, mondjuk: cápajáról, a *Dorromei enciklikáról*. S mosolygok azon, hogy annak a cikknek az írója ellen ezeltött egy hónappal, azzal korteskedtek, hogy csepeg a felekezeti türelmetlenségétől.

Az ő cikkénél csak egy okosabbat olvastam e kérdésben, mely a Kis József lapjában, a zsidó „Hét”-ben jelent meg. A cikk gondoljat-

menete a következő: A pápa ott lenn Romában kiad egy enciklikát, melyben reflexziókat fűz a reformációt követő kor történetében a maga fel-fogása szerint, megkülönböztetve a saját híveinek, a reá hallgató, szavát hívó katolikusoknak. Német és Magyarország protestánsai erre dühbe gurulnak, megfújják a harci harmonát, diplomáciai tárgyalásokat kezdenek a pápával, kiváncsiak: Héderváry kegyelmes ur véleményére s rugalmas, semmitmondó minisiteri nyilatkozattal rakatnak gyogyító tapaszt megérett önérettelt fájó sebére.

S ugyan miért? Kérdi a Hét. Mindez azért, mert egy öreg, közel nyolcvonéves aggasztan, egy tehetetlen vén pap, kinek tekintélyét, befolyását, erejét nap-nap után gunyolják, kinevetik, kit mindennek tartanak, csak annak akinek mondja magát: Krisztus helytartójának nem; mondom: mivel az az öreg ember, ki a Vatikánból soha ki nem mozdul, kinek nincs egy szál katonája, egyetlen ágyúja, tollat fogott s levelet írt az ő híveinek. Hát mi köze Németország 40 millió, Magyarország — 3—4 millió protestánsának akkor, hogy mit ír az a zsörtölődő, súlytalan, hazug tradíciókon élősködő római öreg pap az ő báránykainak? Hát érdemes ezen felháborodni, ez ellen tiltakozni, a fringákat, csúrgelni, interpellálni, diplomáciai tárgyalásokat folytatni?

Sövegjártó János

vászon kereskedése

Székesfehérvár, Barátok épülete,

AZÉLŐTT: ÖZV. HANEL ANTALNÉ.

Allandó nagy raktár ágy- és asztalneműkben, szintartó karton és zephirekben. stb.

Egy jöbőből való ruhanak felvételik.

Ma lapunk 4 oldal.

00000424

gazdasági egyesület választmányával, hogy gyáralapítási szándékukról el nem állanak és minden lehetőséget elkövetnek a mozgalom sikeres megoldására.

A Blau-féle cukorgyár alapítási mozgalom részére biztosított támogatást az egyesület igazgató választmánya június 1-éig terjedő időre adta meg.

Amennyiben a Blau-féle gyár kivitelezésébe ütköznek, illetőleg a gyár alapítása s fenntartása iránt kétségek merülnek fel. Dr. Pajzs Gyula országgy. képviselő azt javasolja, hogy mivel a Blau-féle cukorgyár alapítási mozgalom a mai napig eredményes befejezést nem nyert, az egyesület által részére biztosított támogatás határideje pedig június hó 1-én lejárt, így a gazdasági egyesület kötelezettsége Blauékkal szemben megszünt, és az egyesület ma abban a helyzetben van, hogy tárgyalást kezdhet egy másik ajánlattevővel.

A május 9-ikén tartott ülés alkalmával dr. Márkus Andor által megnevezett pénzcsoport, „Bagyar Bank és Kereskedelmi Rézsvényársaság” dr. Pajzs előtt kötelező nyilatkozatot tett, hogy ha 1910 évi október hó 1-éig, a május 9-iki ülésben ismertetett árak és feltételek mellett 3000 katasztrális hold cukorrépa termelés legalább 5 évre szerződésileg biztosítva lesz részére, Ercsi község határában a cukorgyár építését 1910 évi október 1-én megkezdji és azt 1911 évben üzembe helyezi. A fent nevezett pénzcsoport ígéretének teljesítéséért dr. Pajzs szavatosságot vállal.

Egy cukorgyárnak Fejérmegye területén való, mielőbbi létesítése a fejérmegyei gazdáknek eminens érdeke lévén, a gazdasági egyesületnek ezen kedvező ajánlatot minden fölé telhető módon támogatnia kell és minden lehetőséget el kell követnie, hogy a cukorgyár létesítésének ügye az 1910 évről el ne odáztassék. És bár a gazdasági egyesület kötelezettsége Blauékkal szemben megszünt, így semmi sem áll útjában annak, hogy ezen másik csoport ajánlata érdemleges tárgyalás alá vessék, mégis méltányossági szempontból a következő indítványt teszi dr. Pajzs:

Szólítsa fel megfelelő módon a gazdasági egyesület Blau Arnold és Társait, hogy

Hát, kérem, Kis Józsefnek igaza van — egy kis megszorítással. De ez a megszorítás nekünk, katolikusoknak a dolgunk. Ettől eltekintve protestáns atyánkfiai bátran bevehetik a Hét medicináját.

Sok szó esett a híressé vált enciklikával kapcsolatban a *placetum regium*-ról is. Áll-e még, megszűnt-e már a király azon joga, hogy a pápának magyar híveivel intézett leveleit felbontsa, mint kis leányok, kis fiúk leveleit felbontani, elolvasni szokták a gondos praefektus bácsik, aggodó lelki apácák a nevelőintézetekben? Epekedtek ez után az atyai jog után a mi jó protestánsaink; hozzászólt Frey néppárti képviselő, közbeszólt a szabaddóművesek elsőrangú favoritja, Székely miniszter s végül, hogy a közmédia egészen stilszerű legyen, nyilatkozott — gondolom, mint szakértő — Hieronymi, a vasutasok és postások minisztere is.

Igazán komédia! A szabadsajtó idején — tetszvényjog! Mikor a gondolat, a szó, az eszme szárnyakon jár, mint a madár, behatol minden nyíláson, mint a porszem, átjárja a lelket, mint a levegő a test porusait, — *placetum* után kiabálni!

Ugyan kérem, ne akarjuk visszacsínálni a történelmet, ne akarjunk visszamenni abba a so-

miután cukorgyár létesítésére a már fentebb említett feltételek mellett egy másik pénzcsoport is hajlandó, a gazdasági egyesület pedig nem teszi ki magát annak, hogy a cukorgyár felállításának fontos kérdése hálasztást szenvedjen, záros határidőig — 1910 évi augusztus hó 1-éig — méltányossági szempontból fenntartja a részükre június 1-ig adott támogatást, ha azonban 1910. évi augusztus hó 1-éig kötelezőleg be nem jelennek az egyesület elnökségének, hogy a cukorgyár építését feltétlenül megkezdik és azt 1911 évben üzembe helyezik és ennek teljesítésére megfelelő biztosítékot nem nyújtanak, az egyesület a további támogatást megvonja és a másik csoporttal fog tárgyalást kezdeni a cukorgyár felállítását illetőleg.

Kenessey Gyula, gróf Esterházy László, Koller Pál véleményével egyezik dr. Pajzs előterjesztése s így a gazdasági egyesület választmánya egyhangulag elfogadta és felkérte az elnökséget, hogy Blauékát a választmány határozatáról sürgősen értesítse.

Így áll a gyár-ügy, csak aztán két szék között a pad alá ne essék.

UJDONSAGOK.

— Személyi hírek. A polgármester ma Balatonfüredre utazott, honnét időnként visszajön városunkba hivatalos ügyeinek intézésére.

Váradi Károly, tankerületi kir. főigazgató 4 heti tartózkodásra Tatrafüredre utazott.

— Esküvő. Hollósi István nagylángi kántortanító ma vezette oltárhoz Győrben Szabó Ilonka kisasszonyt.

— Változás a főreáliskola tanári karában. A vallás és közoktatásügyi miniszterium a távozó Horváth Elemér tanár helyébe Görög Zoltán ceglédi áll. főgimnáziumi helyettes tanárt alkalmazta hasonló minőségben. Dr. Pécsi Jenő is helyettes tanári minőségben kapott alkalmazást, míg Herczeg Antal r. tanár a verseci áll. főreáliskolához helyeztetett. Át

— Tanulmányuton. ifj. Havranek József, vármegyei aljegyző a bécsi vadászati kiállítás tanulmányozására Bécsbe utazott.

kat emlegetett középkorba, mikor még Gutenberg János nem faragta ki az ő búkkifabotját.

Természetesen nem tudom, miként vélekednek legilletékesebb helyen erről a kérdéstről, de nem tartanám rossz és időszerűtlen gondolatnak, ha Ófelsége úgy csinálna ezzel is, mint a veto-joggal tett, kimondandó, hogy nem kell, mert nincs, mert képtelenség, mert a huszadik században élünk.

Az „Az Újság” meginterjúvolta Ferenc József unitárius püspök urat, hogy mi lenne a kultuszminiszterium politikai államtitkari állásának betöltése kérdésében a becses véleménye. A püspök ur nyilatkozott. Kijelentette, hogy szerinte feltétlenül kívánatos, méltányos, hogy a katolikus miniszter mellett protestáns államtitkár dolgozzék, mert, bár feltétlenül megbízik Zichy János gróf liberalizmusában (szegény Zichy János!) de azért mégis... stb. stb.

Folytatólag azonban kijelentette a püspök ur azt is, hogy nincs megírva (s ebben igaza van), hogy Magyarországnak katolikus kultuszminisztere legyen s őrl, hogy az unitárius Székely Ferenc (már megint ő!) bár csak pár hétre, de rést ütött a régi uzsonon. A püspök ur itt már megfeledezett a „méltányosságról”, melyet

— Processio. A jövő vasárnapon lesz a szőlőhegyi Szent Dónát-kápolna bucsuja. Ez alkalommal a belv. plebánia templomból processió indul a szőlőhegyre. A processió Magyar Sándor, felsővárosi káplán vezeti, künne a kápolnában Tamás Vilmos c. kanonok miséznek és Krasztina Lajos belv. káplán mond szent beszédet.

— Ünneplés. Budafok községe szép tanulejelt adta lelkipásztorai iránt való tiszteletének és ragaszkodásának. Alig vitték szét az ujségok, hogy Ófelsége a pastuchi c. apátságot díjmentesen adományozta Heller Iván budafoki esp. plebánosnak, máris vasárnap, jul. 31-én d. e. a község képviselőtestülete teljes számmal tisztelettel az új apátnál. Ugyancsak e nap folyamán siettek a különféle testületek és egyesületek is szeretett lelkipásztoruk üdvözlésére. Amint hirlik, Budafok községe fátylászmenettel s a dalárda szerenádokkal szándékozik megtisztelni az új apátot.

— A ciszterciata rand köréből. A rend apátja Kolb Cyprían dr. volt hittanár helyébe Hüpfner Titusz hittanárt nevezte ki a helybeli főgimnáziumhoz.

— Egy kedveskedés. Az egyszerű emberek lelkéből sokszor a műveltek is tanulságot meríthetnének. Egy ilyen némes szép vonást jegyzünk most föl a DV. műhely Dalegyletének tagjairól. Ezek az egyszerű, de mindenesetre nagyon tiszteletreméltó emberek érzik azt a hálát, a melyet karmesterüktől, a sokat fáradozó, kiváló zenész tölük kiérdemelt. A minap is oly sikert vittok ki velük, a mi fölülmul minden kézzelfogható kitüntetéset. Ezért megragadták az alkalmat, mikor Kneifel drt kisleánya születése alkalmával családi öröm érte. Fehér virágokból egy gyönyörű miniatűr csokrot készítettek egy szép szalaggal, a melyen ez a felírás van:

Emléklül a kis Mariskának, 1910 július 31.
A Székesfehérvári Déli Vasuti Dalkör tagjai

Az egyszerű, de valóban szép jellemű jó emberek példája tiszteletet és őszinte megbecsülést érdemel.

— A városházán a múlt hó közigazgatási ügyeinek betekintésére folyó hó 10-én ülés lesz, az ülést helyelmi választmányi ülés követi.

— Vasutasok kirándulása. A Magyar Szent Korona Országainak Vasutas Szövetségének helyi szervezete folyó hó 7-én vasárnap nagyszabású

10 millió magyar katolikus joggal követelhet magának.

Egyébiránt itt volna még egy malicjózus kérdés: mit is törődik egy unitárius püspök a protestáns érdekekkel? Hisz, ha jól tudjuk, anno dazumal a protestáns Kaivin János megégette Genf piacán az unitárius Servet Mihályt?!

Még egyet. A Pesti Hirlap esti leveleinek írója pár hó előtt komoly, szép cikket írt az iskolai vallásos nevelésről azon alkalmából, hogy egy nag. varadi diurnista összevezeszt az iskolaszekkel azon a kérdésen, hogy tartozik-e fiát az iskolában hittani órára engedni. (Erről a meghibbant urról pár hete olvastam, hogy meghalt kis gyermeke holttestét maga vitté ki éjszakának idején a temető árokba s temette ott el másik kis gyermeke szemelattára. A szentelt vízzel feltette szegény kis gyermek apró temetét.)

Mondom, annak idején a Pesti Hirlap valószínűs apológiát írt az iskolai vallásos nevelés mellett.

Am változtak az idők. A napokban került kezemre a Pesti Hirlap egy közleménye, mely az iskolai értesítőket bírálja. Epen a felsőbb leányiskolákról volt szó benne.

Knazovitzky Béla divatáruháza

Olcsó szabott árak!

ajánl fürdő és utazási cikkeket, uri és női divat ujdonságokat, szalma, Panama, Borsalino kalapokat, oroszlan védjegyjű fehérműveket, nagy választéku elsőrendő gyártmányu bőr, tenisz cipőt és sandál küünlegességeket.

Olcsó szabott árak!

kirándulást rendez a Balaton partjának legkedvesebb s a legnagyobb arányokban fejlődő furdőhelyére, Balatonalmádbá. A kiránduláson, amely fokozottan egyesíteni fogja magában a régebbi kirándulások kedves szórakozásait, a szövetség tagjai összes hozzátartozóikkal együtt részt vehetnek. Indulás 7-én déli 12 óra tájban, visszaindulás esti 10 óra tájban. A vezetőség a kirándulás alkalmával kedves meglepetést tartogat a kirándulók részére. Ugy hisszük, nem kell külön figyelmbe ajánlani a derék szent koronás vasutasok kirándulását.

Egyházi hír. Dr. Lullor Ferencet, a bécsi Augustineum jeles képzettségű volt növendékét Pápara küldötte segédlelkésznek a veszprémi egyházmegye püspöke.

A helybeli hírlapirodalom köréből. Kálman Pal, a Friss Újság felelős szerkesztője Fodor Gyula lapjától a mai napon megvált s a mint halljuk a napokban megjelenő ellenzéki lapot, a „Székesfehérvári Ujság”-ot fogja szerkeszteni.

Adomány. Khon Jakab helybeli bőrkeszkedő a magyarországi rendőrszövetségek országos segélyező egyesülete javára 5 koronát adományozott.

A bodajki Annabál. Bodajk fürdő szokásos nyári mulatsága, az Annabál szombaton éjjeli zajlott le s régi jó nevéből, amely megyénk nyári mulatságai közt olyan előnyösen jellemezte, semmit sem veszített. Városunkból, valamint a környékből sokan vettek részt rajta s mondanunk is felesleges, hogy világos reggeleig tartott.

A diák ifjuság tánciskolái kispőrbáját a Polgári Lövéde helyiségében folyó hó 6-án, (szombaton) tartja meg. Kezdeté este 8 órakor.

Az új állami iskolák. Négy új állami iskola nyílik meg a jövő iskolaév kezdetén a megyében, u. n. Ráckeresztúron, Alsószentivánon, Diósdon és Baracson. Az állami iskolák gondnokságai főispáni kinevezés után a következőképen alakult: Ráckeresztúron: elnök Keresztes György plebánus, tagok Schuster Nándor kasznár, Hoepfner Gyula intéző, Kornis István jegyző és 3 földmives. Alsószentivánon: elnök Koller Pál földbirtokos, alelnök Szluha Imre földbirtokos, tagok Szluha Aladár földbirtokos, és 3 földmives. Diósdon elnök: Kerkner

Arról, hogy a cikk írja a felsőbb leányiskolák tanítástervével nincsen megegyedve, nem szölok. Hogy a magyar nyelv tanítása nem jó irányban halad, hogy a német és francia nyelv tanítása eredménytelen, hogy a testgyakorlásra kevés a heti két óra (ugyan mennyit akarna?) hogy esztétikát miért tanítanak, hogy háztartást miért nem többet tanítanak, stb. stb. ezt intézte el a széles látókörű kritikás az illetékes tényszerzőkkel.

Hanem az az egész közlemény elejétől végig nem ezért íródott. A vallásos nevelést hónapokkal ezelőtt oly határozottan védelmező Pesti Hírlap cikkírójának másfél hasábon át azért faj a feje, hogy a felsőbb leányiskolában heti két órában *hitant* is tanítanak, hogy a növendékek templomba járnak, Uram bocsá' még gyónni is mennek, egyik másik intézetnél, hol a templom messze van, a nagyteremben hordozható oltárt is állítottak fel, stb.

Miért mindennek e letezése? A végén ki-sül: a Pesti Hírlap a magyar felsőbb leányiskolák miniszteri biztosával az erősen katolikus, hitét bátran való Révy Ferencel nincsen megegyedve.

Száz koronát egy fületlen pityke ellen, hogy csak alkalom kell hozzá s a Barkóczy-hecc en detail — megismétlődik.

Ime, ezeket s ezekhez hasonló épületes dolgokat olvastam én össze a magyar lapokban az alatt az idő alatt, hogy kizárólag a magyar kaszinói és vendéglői lapokat forgatom. Mi történnik a mi részünkről ez ellen az állandó, ki-tartó, soha nem szűnő aknamunka ellen, arról nem tudok semmit. Amely irányzatnak nincs sajátja, az meghalt.

István jegyző, tagjai földmivesek. Baracson elnök: Forster Béla földb., tagok Galambos István jegyző és 4 földmives.

Az iskolák gondnokságának összeállítása annál inkább fontos, mert az képviseli itt az iskola szellemét. Ugy gondoljuk; méltánytalan volna pl. egy tiszta kath. községben a gondnoksági tagokat más vallásu tagokból összeállítani. Persze ez a kérdés kényes, de elintézésénél megalkudni nem lehet.

Hangverseny Bodajkon. A Bodajkoni 1910. augusztus 6-án szombaton, Rafli Anta, vendéglőjének terében, jötekonycsira tartando, táncmulatsággal egybekötött hangverseny rendez a nyaraló ifjuság, a következőkkel: 1. Petőfi a Hotobágyon. Váradi Antalról. Zenejét írta: Hetényi Albert. Előadják: Koronaffi Laszlo. Szavaltat, zongorán kíséri: Fekete József, a budapesti Nemzeti Színház karmestere. 2. Coio de Concert. Daulától. Előadják: Perényi Lenke, Perényi Lola (zongora). 3. La Serenata. G. Bagatól. Ének, hegedű- és zongorakísérettel. Előadják: Wagner Róza a schwerini udvari opera tagja (ének), Perényi Lenke (hegedű), Fekete József (zongora). 4. Gavotte. Rubinsteinől; nocturne. Chopinól. Zongorán előadja: Perényi Lola. 5. Bibliás ember. Opera Kienzi R-tól. Aria. Előadja: Wagner Róza urhölgy, a schwerini opera énekművésznője. 6. Apropogok Bodajkrol. Előadja: K. Jeszenszky Lajos. Hangverseny után tánc. — Kezdeté este pontban 8 órakor.

Házvétel. Dr. Huszár Adolf iskola utca 20 sz. a egyemeletes házát megvette a székesfeérvári kerületi munkásbiztosító pénztár 42.000 koronáért.

Sport. A Székesfehérvári Kereskedelmi Alkalmazottak Testező-Egyesülete augusztus hó 7-én vasárnap délután 5 órakor tartja első nyilvános, vidéki csapattal való mérkőzését, a Monori Sportegylettel, mely nagyon jó eredménnyel dolgozik a továrosi csapatok ellen. A mérkőzést a sóstói versenypályán tartják meg, mit 20 állásos treningjeggyel lehet megtekinteni.

Fejérvármegye közigazgatási bizottsága a jövő ülést a renestől elterőleg hétfőn, folyó hó 8-án fogja megtartani. Ugyanezkor ülésezik a gazdasági egyesület választmányja is.

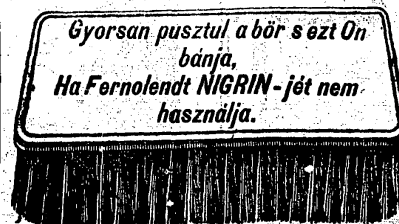
Tűzörök. A hajmáskéri hadgyakorlatokról hazatérőben egy csapat tűzér vonult át teg-

Egyik minapi kirándulásom alkalmával egy fűrészmalomba vetődtem. Deszka, szapuló, liptói turó-bödön készül a kis telepen. Az üzemerőt egy kis hegyipatak vize szolgáltatja. Egyetlen kereket forgat az épületen kívül a sziklaközött zúgva rohanó vízörmög s belül ez az egyetlen kerék hajt fűrész, gyalut; fűrőt hatalmas erővel.

A Vágról nem is szóva, legalább is ötven ilyen hegyi patak van Liptómegyében. Valóságos gyönyörűség nézni őket, mint zúgnak le a vén szikláról, törve, zuzva mindent, végre a saját cseppjeiket. Ez s ez a nagy erő mind kárba veszik, nem használja senki, nem gondol rá senki. Elgondoltam, hogy néhány turbina beállításával az egész Liptómegyét, a legutolsó falvakat is, potom pénzért lehetne világítani, a lakásokat fűteni, a gényak gépjéit üzemben tartani. Olyanformán, mint Vasmegegyében Ikervározt csinálják.

Nem leheték róla, akaratlanul is arra gondoltam, hogy a mi katolikus ügyeinkben sem lesz addig melegség, világosság, haladás, komoly munka, míg a katolikus sajtó erőt termelő, öntudatot fejlesztő, lelkeket acélozó turbináit a tízmillió magyar katolikus óriási hajtőerejébe bele nem állítjuk.

Dornis István.

nap délelőtt városunkon. A katonák egy napig városunkban megpihentek, aztán folytattak útjukat Szepre.

Viszik a legények elejét. Viszik bizony a császár, vagy a király katonájának. Megérkezett a honvédelmi miniszter leirata, amelyben az országgyűlés megajánlására való hivatközzással feliülja a törvényhatóságot a sorozások megajánlására. A sorozások, a már ismertettek szerintben fognak lefolyni a megyében. 9-én kezdődnek Adonyban.

Kerti mulatság. A székesfehérvári felső és vízvárosi olvasókör saját könyvtára javára kerthelyiségében, (Vásártér 23. sz.) 1910. évi augusztus hó 14-én Kerti mulatságot rendez. Kezdeté este 8 órakor. Személyi jegy 1 korona. Családjegy 2 korona.

Szalkai Lajos színházdirektor szept 1-étől kezdve 5 hétig Losoncon játszik társulatával. Most Balatonfüreden időz a társulat, állítólag igen jó anyagi körülmények között. Szalkaiék novemberben jönnek hozzánk.

Nincs jég! Nátunk a városban van, de nincs a megyében. Annyi sincs, hogy a közegészségügy ebből kivánalmat kiélgelelhetők volna. **Lauschmann Gyula** dr., megyei t. főorvos amint említettük kifogást is emelt a jég hiány miatt, most pedig a belügyminiszter érdeklődik a jég hiány megszüntetésének módjáról úgyancsak közegészségügyi szempontokat emelve. Leiratában meghagyta a vármegyei hatóságoknak, hogy közöljék kimutatást a megye jég hiányáról. Az alispán a következőkben terjesztette fel a miniszterhez a megye jég hiányát: A székesfehérvári járás 9 községében nincs jég, a többi községben az uradalmak általán rendelkezésre a közegészségügy jég szükségletében. A móri járásban Gánton, Csókaón, Vertesközön és Bakonyárkányban nincs jég. A váli járásban az uradalmak látják el a gyógyszerárak jég szükségletét. Legnagyobb a jég hiány az adonyi járásban. Itt természetesen a Duna befolyására vártak, míg a megye másik felében több utánjárás történt ki a jég szerzésben. Az adonyi járásban van jég. Erzsébeten, Adonyban, Kisperkátán és Nagyperkátán. Ez utóbbi helyen van jege a Keresztény Fogyasztási Szövetkezetnek s gyógykezelési célokra szívesen ad a szövetkezet. Az alispán az adonyi járás jég hiányának megszüntetésére azt a javaslatot terjesztette fel a belügyminiszternek, hogy a járás jég hiányban szenvedő községeit a miniszter kormányhatóságilag kötelezze kisebb jég-csináló gépek beszerzésére.

Kár volt elaludni. Sokonyai Antai, várpalotai lakos kint járt a polgárdi vásáron. Jó vásárt csinált az öreg s ennek természetesen (!) következményeként elaludt. Még pedig egyik korcsmának az udvarán. S nézetünk szerint a bajnak egyik fele ebben van. A míg aludt az öreg Sokonyai, kilopták zsebéből a pénztárcáját. A csendőrök keresik a tolvajt, de úgy hisszük, reménytelenül.

A Nyaralás utójátéka. Dr. Heimann József móri ügyvéd elment nyaralni s hogyamig odalez biztosítva legyen a ház őrzését rábízta Plank Józsefnek. Heimann dr. azonban hiába bízott meg Plaukné asszony becsületében, t. i. Plaukné a kezégyébe akadt kulccsal feltörte a Vertheim szekrényt s elemelt belőle kerek 140 k.-t. Dr. Heimann a csendőrökre bízta pénzének előkerítését.

Választási tanulságok. Rákosi Viktor, hazánk közkedvelt Sipulusa csokorba szedi a választások tanulságait. Sok humor, sok keserűség, de természetesen sok igazság is nyilvánul meg bennünk. Az is igaz, hogy mindez nem egyedül a képviselő választásra jellemző, hanem egyéb választásokra is. Sipulusz így ír:

Becsület:

Ez az, ami a választás alatt fel van függesztve. A róla való felfogás csodálatos átalakuláson megy keresztül. Igen érzékeny emberek, a kik rendes időben a legártatlanabb fixitásokat sem tudták elszavenelni, ilyenkor csodálatos közömbösséget mutatnak. Mintha a választási hadjárat alatt mindenki vastag elenfánbőrbe öltözködve járkálna. A pártok és megajánlások előszóval és falragaszokon ugynevezett *mozdítóhadászati kámpány* folytatnak egymás ellen és ebből se párba, se pófozkodás nem lesz. (A népies verekedések más kategóriába tartoznak.) Sokszor hallottuk ezt a kifejezést, hogy polgári *becsület*.

temre mondom, vagy katonai becsületszavamra állítom. Erre a minóra be lehetne hozni a választási becsületszót is, mely természetesen semmi bizonyító erővel és következményekkel nem jár. Tessék figyelemmel kísérni és látni fogják, hogy a bíróság is mindig enyhítő körülménynek veszi azt, hogy valami a követválasztás idejében történt. Csak a napokban hallottuk járásbíró előtt a következőket:

— De kérem hisz ön becsületszavát adta!
— Ugyan hagyja, az a követválasztások alatt volt. Akkor én az apám sírjára is megesküdtem. Pedig hála Istennek, az apám még él. Mindenki nevetett s a bíróság majdnem kimondta a követválasztás idejére a beszámíthatatlanságot.

Karakter:
Téved, a ki azt hiszi, hogy ennek nincs semmi köze a követválasztáshoz. A karakter többféle. Elsőrendű karakter az a választó, a ki valakire meggyőződésből ingyen leszavaz. Másodrendű karakter az, a ki leszavaz arra, a ki őt megfizeti. Harmadrendű karakter az, a ki az egyik jelöltől pénzt fogad el és a másikra szavaz le. Itt kivételt teszünk egy esetben: mikor egy kerület népe egy nagystúli, hivány vesztegetéssel szemben úgy védekezik, hogy elfogadja a pénzt és leszavaz az ellenjelöltjére.

Pezső:
Olyan szerencsés kerületek választási itale, a hol egy minisztert kell mindenáron megválasztani. Az Amerikában civilizálódott tótoknak jutott legelőször eszükbe pálinka helyett ezt követelni. Kortesmegfigyelések szerint nem célszerűbb, mint a pálinka, mert a polgártárs ugyan hamar berug tőle, de hamar ki is jőzanodik. A hibája az, hogy a ki egyszer megkóstolta, az nem hajlandó többé a bundapálinkára visszatérni, csak akkor, mikor újra maga fizet. Egy jelölttel az ellenpárt megcselkedte, hogy pezső gyanánt gyönyörűen üvegezett, ezüstkupakos, színes, képes vinyettával beragasztott keserűvizet küldött a választóinak. És a nép fölháborodása elől szintén hozzájárult a jelölt bukásához.

Pukkanós bor:
Lásd pezső.

Gazember:
A választási hadjárat alatt népszerű és gyakran használt szó. Már a bölcs Zaratusztra megmondta, hogy minden ellenjelölt gazember.

Olyan egyének, akik sokat ülnek és kevés mozgást végeznek, majdnem mindannyian nehéz székelésben szenvednek. Egy fél pohányi természetes Ferenc József-keserűviz reggelenként éhgyomorral használva, megszünteti a bél renyheséget anélkül, hogy más orvosághoz kellene folyamodni.

A „Medical Mirror“ című amerikai orvosi szaklap ezért a következőket írja: „A természetes Ferenc József-keserűvizre minden székrekedés meggyógyul.“

— **Halálra gázolt ember.** Borzalmas szerencsétlenség történt a Csákszerény és Mór között levő országuton. Áldott István csákszerényből Móra vitte özv. Schloss Ignácnét és Weisz Antalnét s ekközben a lavak megvadultak és árkon bokron át vonszolták a kocsi. A részeg kocsis nem tudta megfékezni a lovakat s így történt, hogy az országuton hazatérőben levő Kis István 57 éves csákszerényi lakost halálra gázolták. A két utas is kiesett a kocsiból, de csak Schlossné szenvedett súlyosabb sérüléseket.

Fényképező készülékek és az összes kellékek nagy választékban kaphatók Klöckner Péter udvari könyvkereskedésében Székesfehérváron.

— **Dömötörné asszony.** Adonyból újságolják: Schmidt Jakab adonyi szabómester segédje, Csapó István folyó hó 26-án éjjel arra ébredt, hogy valaki befelé mászik a műhely ablakán. Az álmából felriadt szabósegéd az ijedségtől szólni sem tudott mindaddig, míg észre nem vette, hogy a tolvaj: nő. Segélykiáltására a tolvaj kiugrott az

ablakon és menekülni próbált, de az éjjeli őrök elfogták és a közszégházára kísérték. Másnap kihallgatásánál özv. Dömötör Józsefnének mondogta magát és azt állította, hogy Ráckeveről jön, ahol Mitrusz Józsefnél volt szolgálatban. A távirati kérdézközdésre érkezett válasz megerősítette az asszony állítását azzal, hogy özv. Dömötörné Mitruszné kárára is követelt el lopást. Ugyanis özv. Dömötörné folyó hó 23-án kilépve a szolgálatból feltörte Mitrusznének a ráckeveri szőlőhegyen levő présházát, ahonnan négy vánkost és egy ágyterítőt lopott. Utközben Adony felé a lopott tárgyakat eladta és az értük kapott pénzt elmulatta. A tolvaj asszonyt ezek után a csendőrkötő letartóztatták és bekisérték a székesfehérvári kir. ügyészség fogházába.

— **A mi legényeink.** Még emlékezetes olvasóink előtt, hogy duhajkodó iparossegédek a mult hóban az Öreghegyen revorverból lödöztek, lármáztak, majd Bernát Ferenc öreghegyi lakost karókkal megverték. A rendőrség a híres legényeket, névszerint. Botos Istvánt, Hegegűs Ferencet, Jarovics Istvánt 100 korona, Lagler Istvánt és Kiss Józsefet pedig 50 korona pénzbüntetésre ítélte.

— **Bűnhődő kofák.** A sok panasz, amely a közönség részéről a kofák ellen felmerült, méltó elbírálásban részesült a rendőrség részéről. A panaszok summája abban öszpontosult, hogy a kofák a szabályrendeletben megengedett idő előtt is vásároltak, persze a vevőközönség — kárára. A rendőrség most vette tárgyalás alá a kofák ellen felmerült panaszokat és körülbelül 20-at súlyosabb pénzbüntetésre ítélte.

— **Ráckereszturon** fellépett a sertésvész.
— **Megtámadott kovács.** Gál Gyula nádasladányi kovácsmestert Hutvagner Mátyás és Tóth József nádasladányi lakosok este hazamegyet megtámadták, bicskával megszurkálták és lécel alaposan elverték. Sérülése súlyos. A verkedő gazdákat feljelentették.

— **Rendőrségről.** Neprosszer Lajos sütő segéd botrányos részegségért 3 napi elzárásra ítéltetett.

Köchl Gábor süketnéma csavargót a rendőrség csavargás, koldulás és botrányos részeg-

ségért 3 napi elzárásra, illetőségi helyére toloncolásra ítélte, ezenkívül a város területéről 5 évre kiiltotta.

Csepri Ferenc itlybéli lakost botrányos részegségért 25 korona pénzbüntetésre, illetőleg nemfizetés esetén 2 napi elzárásra ítélte a rendőrség.

Vig Antal hegyőr feljelentést tett a rendőrségen, mert ismeretlen tettes nyitva volt lakásából 8 kor. értékű nikkel zsebkönyvét ellopta. A rendőrség a nyozást megindította s megállapította, hogy a tolvaj Fret György móri illetőségi 28 éves kocsis, aki aznap a lakásban megfordult. A rendőrség az órát meg is találta nála.

ZILZER MANÓ

férfi-, fiu- és gyermekruha raktára
Székesfehérvár, Szögyény-Marich-utca.

Allandóan nagy raktáron mindenféle

férfi-, fiu- és gyermekruhák

ugyszintén

papi öltönyök,
Ferenc József-kabát,
köpenyek (havelok)
börkabátok, utazóbundák,
raglán-felöltők, kabátok.

Figyelmeztetés!

A Schicht
szarvasszappan

valódi csakis a

Schicht

névvel és a „szarvas“ védjegyvel!

Nyomatott az Egyházmegyei Könyvnyomdában Székesfehérvárott.